

Správa
o činnosti splnomocnenca vlády Slovenskej republiky
pre rómske komunity
za rok 2017

Obsah

Úvod.....	3
1. Štruktúra úradu	4
2. Kľúčové odborné činnosti na národnej úrovni	4
2.1 Poradná komisia splnomocnenca vlády Slovenskej republiky pre rómske komunity.....	4
2.2 Stratégia Slovenskej republiky pre integráciu Rómov do roku 2020.....	5
2.3 Poradný orgán splnomocnenca vlády Slovenskej republiky pre rómske komunity pre oblasť mládeže	6
2.4 Poradný orgán splnomocnenca vlády Slovenskej republiky pre rómske komunity pre oblasť Mimovládnych a neziskových organizácií.....	6
2.5 Spolupráca s orgánmi štátnej a verejnej správy a mimovládnyimi organizáciami.....	7
2.6 Spolupráca s národnými partnermi v oblasti senzibilizácie majority voči minorite	9
2.7 Účasť na tvorbe legislatívnych a nelegislatívnych materiálov v systéme naplňovania cieľov stratégie a ich uplatňovanie.....	10
3. Činnosti na medzinárodnej úrovni	16
3.1 Medzinárodná spolupráca	16
3. Osobitné činnosti na národnej úrovni	18
4.1. Programové obdobie 2014 – 2020	18
4.1.1. Následné činnosti koordinátora HP MRK	18
4.1.2. Národné projekty	19
4.2. Dotačná schéma za rok 2017.....	20
5. Záver	23
Zoznam použitých skratiek	24

Úvod

Splnomocnenec vlády Slovenskej republiky pre rómske komunity (ďalej len „splnomocnenec“) má postavenie poradného orgánu vlády Slovenskej republiky pre problematiku rómskych komunít. Splnomocnenec sa podieľa na tvorbe, realizácii a koordinácii politík Európskej únie (ďalej len „EÚ“), vlády Slovenskej republiky, ako aj politík na regionálnej a obecnej úrovni. V rámci svojej pôsobnosti sa zameriava na realizáciu systémových opatrení na zlepšenie sociálno-ekonomického postavenia rómskych komunít. Vo vymedzenom rozsahu plní informačnú povinnosť voči orgánom EÚ a ďalším medzinárodným organizáciám.

Splnomocnenec zabezpečuje implementáciu vládou Slovenskej republiky prijatých odporúčaní a úloh v oblasti integrácie Rómov, udelených Slovenskej republike subjektmi medzinárodného práva a v spolupráci s členmi vlády Slovenskej republiky koordinuje a monitoruje plnenie Stratégie Slovenskej republiky pre integráciu Rómov do roku 2020 (ďalej len „stratégia“). V tomto rozsahu sa preto podieľa aj na tvorbe, realizácii a koordinácii politík vlády Slovenskej republiky s politikami EÚ aj v oblasti prevencie sociálneho vylúčenia rómskych komunít a pri ich začleňovaní do spoločnosti vrátane realizácie pomoci poskytovanej EÚ pri zlepšovaní postavenia rómskych komunít.

Splnomocnenec stojí na čele Úradu splnomocnenca vlády Slovenskej republiky pre rómske komunity (ďalej len „úrad“), ktorý zabezpečuje činnosť splnomocnenca na Ministerstve vnútra Slovenskej republiky (ďalej aj „MV SR“). V systéme vzťahov rámca EÚ pre vnútroštátne stratégie integrácie Rómov úrad plní na základe pokynov splnomocnenca súčasne úlohy národného kontaktného bodu.

Správa poskytuje ucelenú informáciu o činnosti splnomocnenca a úradu v roku 2017, v rozsahu oprávnení a úloh splnomocnenca, určených vládou Slovenskej republiky.

1. Štruktúra úradu

Úrad je organizačne členený na štyri základné zložky:

- a) kancelária splnomocnenca,
- b) odbor koncepcií a analýz,
- c) odbor regionálnej koordinácie,
- d) odbor implementácie projektov.

Úrad má svoje pôsobenie v rámci celého Slovenska aj prostredníctvom desiatich odlúčených pracovísk (ďalej len „regionálne kancelárie“) úradu v lokalitách: Košice, Prešov, Spišská Nová Ves, Banská Bystrica, Rimavská Sobota, Nitra, Svidník, Kežmarok, Michalovce a Humenné.

2. Kľúčové odborné činnosti na národnej úrovni

Kľúčové činnosti splnomocnenca a úradu, v súlade so Štatútom splnomocnenca vlády Slovenskej republiky pre rómske komunity,¹⁾ pokrývali odborné aktivity v prospech integrácie rómskych komunít. Tieto sa sústreďovali na tvorbu, aktualizáciu a koordináciu stratégie, plnenia jej akčných plánov, najmä na národnej úrovni. Nevyhnutným predpokladom pre zabezpečenie úspešného naplnenia cieľov, čiastkových cieľov či indikátorov, alebo merateľných ukazovateľov stratégie a jej akčných plánov v budúcnosti, bola aj účasť na príprave legislatívnych aktov a nelegislatívnych aktov, ktoré umožňovali v ďalšom komplexnom procese ich tvorby a prijímania, precizovať, moderovať alebo novelizovať príslušné ustanovenia všeobecne záväzných právnych predpisov, alebo prijímať zásadné opatrenia sociálnej politiky vládou Slovenskej republiky, s významnou mierou relevancie k procesom integrácie Rómov.

2.1 Poradná komisia splnomocnenca vlády Slovenskej republiky pre rómske komunity

Poradná komisia splnomocnenca vlády Slovenskej republiky pre rómske komunity pre prípravu revízie a aktualizácie Stratégie Slovenskej republiky pre integráciu Rómov do roku 2020, tvorbu a implementáciu jej akčných plánov, monitorovanie a hodnotenie²⁾ (ďalej len „poradná komisia“) naďalej pod vedením splnomocnenca aj v roku 2017 plnila

¹⁾ Štatút splnomocnenca vlády Slovenskej republiky pre rómske komunity schválený uznesením vlády Slovenskej republiky č. 308 z 27. júna 2012.

²⁾ Opatrenie splnomocnenca vlády Slovenskej republiky pre rómske komunity č. 6 zo dňa 18. decembra 2014, ktorým sa zriaďuje poradná komisia splnomocnenca vlády Slovenskej republiky pre rómske komunity pre prípravu revízie a aktualizácie Stratégie Slovenskej republiky pre integráciu Rómov do roku 2020, tvorby jej akčných plánov a pre implementáciu, evaluáciu, monitorovanie a hodnotenie, a ktorým sa vydáva štatút poradnej komisie splnomocnenca vlády Slovenskej republiky pre rómske komunity pre prípravu revízie a aktualizácie Stratégie Slovenskej republiky pre integráciu Rómov do roku 2020, tvorby jej akčných plánov a pre implementáciu, evaluáciu, monitorovanie a hodnotenie v znení opatrenia č. 2/2015.

významnú úlohu, v systéme kombinácie administratívneho, samosprávneho, odborného a občianskeho prvku pri tvorbe, formovaní a rozvoji vládnej politiky na úseku integrácie Rómov. Hlavné rozhodnutia prijímala *Riadiaca pracovná skupina poradnej komisie*, ktorej členmi sú zástupcovia príslušných ministerstiev, samosprávy, akademickej obce a mimovládnych organizácií, pracujúcich v oblasti integrácie Rómov.

Riadiaca pracovná skupina poradnej komisie zasadala dňa 19. apríla 2017 za účelom prípravy, tvorby a aktualizácie materiálu *Akčné plány Stratégie Slovenskej republiky pre integráciu Rómov do roku 2020 na roky 2017 – 2020 pre oblasti: D.2.6 oblasť nediskriminácie a D.2.7 Oblasť prístupov smerom k väčšinovej spoločnosti – Iniciatíva integrácie Rómov prostredníctvom komunikácie*. Materiál bol následne v zmysle podnetných návrhov dopracovaný a postúpený na ďalší proces v rámci prípravy a predloženia materiálu na rokovanie vlády Slovenskej republiky.

Za prípravu návrhov akčných plánov pre jednotlivé oblasti stratégie boli zodpovedné príslušné tematické pracovné skupiny poradnej komisie, predstavujúce odborný, odvetvový prvok.

2.2 Stratégia Slovenskej republiky pre integráciu Rómov do roku 2020

Stratégia Slovenskej republiky pre integráciu Rómov do roku 2020 tvorí hlavný strategický dokument vlády Slovenskej republiky.³⁾ V roku 2017 splnomocnenec prostredníctvom ministra vnútra predložil vláde Slovenskej republiky dva nasledujúce strategické dokumenty.

*Aktualizované akčné plány Stratégie Slovenskej republiky pre integráciu Rómov do roku 2020 na roky 2016 - 2018 pre oblasti: D.2.1 Oblasť vzdelávania, D.2.2 Oblasť zamestnanosti, D.2.3 Oblasť zdravia, D.2.4 Oblasť bývania a nový akčný plán pre oblasť D.2.5 Oblasť finančného začlenenia.*⁴⁾

*Akčné plány Stratégie Slovenskej republiky pre integráciu Rómov do roku 2020 na roky 2017 - 2020 pre oblasti: D.2.6 Oblasť nediskriminácie a D.2.7 Oblasť prístupov smerom k väčšinovej spoločnosti - Iniciatíva integrácie Rómov prostredníctvom komunikácie.*⁵⁾

Oba akčné plány sú výsledkom participatívneho procesu realizovaného v priebehu posledných dvoch rokov a predstavujú súbor východísk, cieľov a opatrení, ktoré smerujú k zastaveniu segregácie rómskych komunít, výraznému pozitívnemu obratu v sociálnom začleňovaní rómskych komunít, nediskriminácii a zmene postojov a zlepšeniu spolužitia. Kontext akčných plánov vychádza z Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky na obdobie rokov 2016 – 2020 ako aj z rámca Odporúčania Rady EÚ z 9. decembra 2013

³⁾ Schválené uznesením vlády Slovenskej republiky č. 1 z 11. januára 2012. Akčný plán stratégie tvorí Revidovaný národný akčný plán Dekády začleňovania rómskej populácie 2005 – 2015 na roky 2011 – 2015 schválený uznesením vlády Slovenskej republiky č. 522 z 10. augusta 2011.

⁴⁾ Schválené uznesením vlády Slovenskej republiky č. 87 z 22. februára 2017.

⁵⁾ Schválené uznesením vlády Slovenskej republiky č. 424 z 13. septembra 2017.

o účinných opatreniach na integráciu Rómov v členských štátoch (Ú. v. EÚ C 378, 24.12.2013, s. 1.) a na neho nadväzujúcich nelegislatívnych právnych aktov EÚ.

Úrad v roku 2017 aktualizoval dokument *Metodický výklad pre efektívne uplatňovanie princípov desegregácie, degetoizácie a destigmatizácie*.⁶⁾ Cieľom tohto dokumentu je definovať základné strategické princípy patriace k cieľom stratégie, a to desegregácie, degetoizácie a destigmatizácie, tzv. princíp 3D, ako aj dať výklad pre ich uplatnenie v intervenciách financovaných z Operačného programu Ľudské zdroje.

2.3 Poradný orgán splnomocnenca vlády Slovenskej republiky pre rómske komunity pre oblasť mládeže

V súlade s potrebou posilnenia základných potrieb mladých Rómov a Rómok a s cieľom zapájania mladých do integrácie Rómov na Slovensku bol zriadený pokynom splnomocnenca poradný orgán splnomocnenca vlády Slovenskej republiky pre rómske komunity pre oblasť mládeže (ďalej len „poradný orgán Mládež“). Cieľom poradného orgánu Mládež je podporiť aktívny a participatívny prístup k integrácii prostredníctvom zmysluplného zapojenia mladých Rómov a Rómok do tvorby, vykonávania, monitorovania, preskúmania a vykazovania opatrení zameraných na Rómov.

Prvé informačné stretnutie sa konalo dňa 24. mája 2017, kde boli definované hlavné oblasti záujmu, t. j. práca predovšetkým s mladými Rómami a Rómkami na zmene verejnej mienky o rómskej národnostnej menšine. Ďalšie stretnutie sa konalo začiatkom roka 2018.

2.4 Poradný orgán splnomocnenca vlády Slovenskej republiky pre rómske komunity pre oblasť Mimovládnych a neziskových organizácií

Poradný orgán splnomocnenca vlády Slovenskej republiky pre rómske komunity pre oblasť Mimovládnych a neziskových organizácií (ďalej len „poradný orgán MNO“) sa riadi štatútom⁷⁾ a predstavuje poradný orgán splnomocnenca na zabezpečenie úloh súvisiacich s plnením Stratégie Slovenskej republiky pre integráciu Rómov do roku 2020, a na zabezpečenie implementácie záväzkov Slovenskej republiky vyplývajúcich z príslušných medzinárodných zmlúv upravujúcich základné práva a slobody, vydaných odporúčaní na základe týchto zmlúv, ako aj legislatívnych a nelegislatívnych právnych aktov Európskej únie na úseku integrácie Rómov. Cieľom poradného orgánu MNO je podporiť participatívny prístup k integrácii prostredníctvom zmysluplného zapojenia mimovládnych a neziskových organizácií do tvorby, vykonávania, monitorovania a vykazovania opatrení zameraných na Rómov.

Prvé zasadnutie sa konalo dňa 14. decembra 2017, kde bola hlavnou témou informácia o predprimárnom vzdelávaní marginalizovaných rómskych komunít (ďalej aj „MRK“). Ďalšie stretnutie sa konalo začiatkom roka 2018.

⁶⁾ Dostupné na http://www.minv.sk/swift_data/source/romovia/publikacie/metodicky-vyklad_3D.pdf.

⁷⁾ Dostupné na http://www.minv.sk/?vyzva_MNO.

2.5 Spolupráca s orgánmi štátnej a verejnej správy a mimovládnyimi organizáciami

Splnomocnenec a úrad pri realizácii rámca stratégie systémovo a operatívne spolupracovali s príslušnými ústrednými orgánmi štátnej správy.

Splnomocnenec v priebehu roka 2017 pravidelne realizoval výjazdy do lokalít obývaných MRK. Rovnako sa aktívne zúčastňoval dôležitých rokovaní v najviac ohrozených a krízových lokalitách (napr. v prípadoch mimoriadnych udalostí, ako sú požiare stavieb, či príbytkov, ohrozením zdravia stavebnotechnickým stavom stavieb a pod.), na ktorých spolu s predstaviteľmi samospráv hľadali vhodné riešenia na zjednanie nápravy, rešpektujúc princípy inklúzie a desegregácie.

V máji 2017 úrad realizoval konferenciu k problematike stredného odborného školstva v súvislosti s MRK, ktorá odhalila viaceré príčiny a dôsledky neprospievania mladých Rómov v súčasnom nastavení stredného odborného školstva. V zmysle záverov z konferencie úrad spracoval *Návrh koncepcného riešenia stredného odborného vzdelávania študentov z marginalizovaných komunit.*⁸⁾

V septembri 2017 uzatvorilo MV SR zastúpené splnomocnencom s Ústredím práce, sociálnych vecí a rodiny *Memorandum o porozumení a spolupráci v oblasti zvyšovania zamestnateľnosti a zamestnanosti obyvateľov marginalizovaných rómskych komunit.*⁹⁾ Cieľom spolupráce je zlepšenie postavenia MRK a ich integrácie na trhu práce, a jednou z foriem spolupráce je mobilizácia zapojenia jednotlivých cieľových skupín z prostredia MRK do rôznych národných projektov s osobitným zreteľom na projekty financované z prioritnej osi 2 Operačného programu Ľudské zdroje - *Iniciatíva na podporu zamestnanosti mladých ľudí.*

Úrad spolupracuje so Strednou odbornou školou Policajného zboru v Košiciach na vzdelávaní starších referentov špecialistov pre prácu v komunitách prostredníctvom 2. Základného doplňujúceho kurzu s názvom „Špecifická výkonu služby staršieho referenta pre prácu v komunitách“ s tematickým zameraním na *subjekty pôsobiace v sociálne vylúčených skupinách; prevencia, súčinnosť a spolupráca v služobnej činnosti staršieho referenta pre prácu v komunitách.* Školenie sa realizovalo v mesiacoch jún a december 2017. Prednášku v rozsahu 4 – 6 vyučovacích hodín viedol splnomocnenec v spolupráci s pracovníkmi úradu.

Úrad, prostredníctvom svojich regionálnych kancelárií, dislokovaných v príslušných územnosprávnych jednotkách, identifikovaných najmä vlastnosťou početnosti a koncentrácie urbanistických sídiel MRK, spolupracoval najmä s orgánmi štátnej správy zaradenými vo verejnej správe, napríklad s okresnými úradmi, úradmi práce, sociálnych vecí a rodiny, regionálnymi úradmi verejného zdravotníctva. Uvedená spolupráca zahŕňala aj spoluprácu s útvarmi Policajného zboru. Rovnako spolupracoval s orgánmi územnej samosprávy a ich úradmi (samosprávne kraje, obce, mestá), ale aj

⁸⁾ Dostupné na http://www.minv.sk/swift_data/source/romovia/publikacie/koncepcne_riesenie-final.pdf.

⁹⁾ Memorandum je zverejnené v Centrálnom registri zmlúv s číslom: USVRK_ZM_USVRK-KUS-2017_000484-004_2017.

s ďalšími právnickými osobami, alternatívne so subjektmi, ktorých zakladatelia sú právnické osoby, napríklad so školami, školskými zariadeniami, školskými zariadeniami výchovného poradenstva a prevencie. Uvedenú spoluprácu na lokálnej úrovni realizovali regionálne kancelárie aj s regionálnymi pracoviskami alebo detašovanými pracoviskami Metodicko-pedagogického centra, s kancelármi alebo konzultačnými strediskami Centra právnej pomoci. Formu pravidelnej spolupráce na lokálnej úrovni mala aj spolupráca s ďalšími rozpočtovými organizáciami zriadenými ústrednými orgánmi štátnej správy, napríklad s Implementačnou agentúrou Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky (ďalej len „IA MPSVR SR“). Od prípadu k prípadu priamo alebo sprostredkované, sa regionálne kancelárie zapájali aj do spolupráce so Slovenským národným strediskom pre ľudské práva.

S vyššími územnými celkami, ich orgánmi a úradmi, regionálne kancelárie priebežne spolupracovali pri riešení závažných problémov, najmä s odborními školstva a predsedami samosprávnych krajov. S pracoviskami Metodicko-pedagogického centra regionálne kancelárie priebežne spolupracovali v rámci problematiky aplikačnej praxe uplatňovania všeobecne záväzných právnych predpisov, predpisov a administratívnych aktov na ich vykonanie, zapájali sa aj do prieskumu možnosti tvorby nástrojov kvalifikačného štúdia asistentov učiteľov a pod. S úradmi práce, sociálnych vecí a rodiny sa rámec spolupráce dotýkal najmä uplatňovania nástrojov a opatrení zamestnanosti, otázok prehlbovania súčinnosti s terénnymi sociálnymi pracovníkmi a aktívnej participácie pri realizácii opatrení sociálno-právnej ochrany a kurately detí, s cieľom ochrany rodín, najmä v rámci predchádzaniu skutočnosti, zakladajúcich dôvody odňatia detí z rodičovskej starostlivosti. V systéme eliminácie negatívnych javov, rovnako ako aj ochrany príslušníkov MRK, bola významnou zložkou činnosti regionálnych kancelárií spolupráca s územne príslušnými riaditeľstvami Policajného zboru a obvodnými oddeleniami Policajného zboru. Osobitným prvkom tejto spolupráce bola kontinuálna spolupráca so staršími referentmi špecialistami pre prácu v komunitách, realizovaná tak ako spoločným pôsobením v urbanistických sídlach MRK, tak aj v systémoch súčinnostných porád v rámci jednotlivých útvarov Policajného zboru. Absolvovanie spoločných výjazdov s uvedenými referentmi Policajného zboru v teréne bolo súčasťou spoločného monitorovania lokalít, vnímaných ako krízových. V spolupráci so samosprávami a IA MPSVR SR, v rámci výberových konaní, pracovníci regionálnych kancelárií prispievali hodnotou svojich poznatkov a odborných vedomostí k výberu najvhodnejších uchádzačov na pozície terénnych sociálnych pracovníkov a komunitných pracovníkov pre prácu v MRK. Ďalej spolupracovali so samosprávami vo svojich spádových oblastiach, pričom poskytovali potrebnú odbornú podporu „rómskym starostom“ s cieľom realizácie regionálnych stratégií integrácie Rómov. Pracovníci regionálnych kancelárií priebežne plnili úlohy úradu aj v lokálnych partnerstvách sociálnej inklúzie v rozsahu svojej územnej pôsobnosti. Rovnako úrad i pracovníci regionálnych kancelárií spolupracovali aj s mimovládnyimi organizáciami, a to podľa konkrétne riešenej problematiky rovnako na národnej aj na lokálnej úrovni.

Zamestnanci úradu sa v priebehu roka 2017 aktívne zúčastňovali konferencií, workshopov a seminárov na národnej i medzinárodnej úrovni, zameraných na problematiku s bezprostredným dopadom na všetky rozhodujúce oblasti integrácie Rómov.

2.6 Spolupráca s národnými partnermi v oblasti senzibilizácie majority voči minorite

Úrad spolupracoval aj s viacerými inštitúciami a mimovládnyimi organizáciami na rôznych podujatiach a aktivitách, ktoré sa týkali predovšetkým pozitívneho prezentovania Rómov.

Pri príležitosti Medzinárodného dňa Rómov, dňa 8. apríla 2017, úrad realizoval viacero menších podujatí. V regiónoch Rimavská Sobota a Spišská Nová Ves sa konali hudobné podujatia, kde Rómovia prezentovali svoju kultúru. V Bratislave v priestoroch Galérie Umelka úrad predstavil výstavu remeselných výrobkov rómskych žiakov z Kežmarku, spojenú s výstavou významných rómskych žien. Výstavu hudobne sprevádzala huslistka Barbora Botošová. Podujatia boli voľne prístupné verejnosti za účelom presadzovania pozitívneho vnímania Rómov.

Úrad bol spoluvyhlasovateľom ocenenia 9. ročníka Roma Spirit 2017, organizovaného Asociáciou pre kultúru, vzdelávanie a komunikáciu (ACEC). Podujatie bolo zamerané na ocenenie a prezentovanie príkladov pozitívnej praxe v zlepšovaní života a postavenia Rómov ako i spolužitia minority a majority na Slovensku. Záznam z galavečera bol vysielaný verejnoprávnou televíziou.

Splnomocnenec sa v marci 2017 zúčastnil diskusie na tému „Extrémizmus nie je cesta“ spolu s ďalšími osobnosťami kultúrneho a spoločenského života v Rimavskej sobote. Cieľom bolo priblížiť informácie o extrémizme verejnosti a upozorniť na to aké môže mať dôsledky na spoločnosť. Súčasťou diskusie bola aj výstava s názvom Pustota zobrazuje pusté, vyľudnené priestory koncentračného tábora v Osvienčime, aby tak upozornila na morálnu pustotu súčasnej spoločnosti, ktorá na hrôzy minulosti mnohokrát zabúda. Podujatie zorganizovalo občianske združenie Naša Sobota.

Pri príležitosti Pamätného dňa rómskeho holokaustu, dňa 2. augusta 2017, splnomocnenec v spolupráci s animátorkou Kamilou Kučíkovou realizoval on-line kampaň vo forme pietnej sviečky. Pietnu sviečku si mohli používatelia sociálnej siete facebook nastaviť ako dočasnú profilovú fotku. Kampaň bola zameraná na zvýšenie povedomia verejnosti o tom, že aj Rómovia boli obeťami holokaustu počas druhej svetovej vojny. Do informačnej kampane sa zapojili aj predstavitelia štátnej správy na čele s prezidentom Slovenskej republiky.

Splnomocnenec sa pri príležitosti Pamätného dňa rómskeho holokaustu zúčastnil viacerých spomienkových podujatí spolu s pietnym kladením vencov.

2.7 Účasť na tvorbe legislatívnych a nelegislatívnych materiálov v systéme naplňania cieľov stratégie a ich uplatňovanie

V súlade s Programovým vyhlásením vlády Slovenskej republiky na roky 2016 - 2020, záväzkami plynúcimi z medzinárodných ľudskoprávných dohovorov, príslušnými legislatívnymi a nelegislatívnymi právnymi aktmi EÚ,¹⁰⁾ splnomocnenec aktívne a iniciatívne na úseku tvorby legislatívnych a nelegislatívnych aktov vlády Slovenskej republiky v rámci svojej koordinačnej spolupôsobnosti presadzoval:

- a) horizontálne opatrenia s cieľom presadenia účinného uplatňovania antidiskriminačných predpisov a programov, zabezpečenia účinného praktického presadenia smernice o rasovej rovnosti, boja proti viacnásobnej diskriminácii rómskych detí a žien, regionálneho a miestneho vykonávania desegregačných opatrení, zvýšenia informovanosti verejnosti o rôznom charaktere spoločností - zvýšenie citlivosti verejnej mienky na integráciu Rómov, podpory aktívneho občianstva Rómov podnecovaním ich sociálneho, hospodárskeho, politického a kultúrneho zapojenia, eliminácie extrémizmu, protirómskeho zmýšľania, zavedenie trojdimenzionálneho integrovaného prístupu pri realizácii nástrojov štrukturálnych a investičných fondov¹¹⁾ a aktivácie formálnych a neformálnych štruktúr rómskej mládeže, vrátane budovania regionálnych partnerstiev a platforiem;
- b) odvetvové opatrenia;
 - 1. na úseku vzdelávania, najmä v oblasti eliminácie nesprávneho umiestňovania detí/žiakov do špeciálnych škôl, eliminácie predčasného ukončenia školskej dochádzky, podpory prístupu k vzdelávaniu a starostlivosti v ranom detstve a zvýšenie jeho kvality, podpory metód inkluzívnej výučby a inkluzívneho učenia, odbornej prípravy učiteľov,
 - 2. na úseku zamestnanosti, najmä v oblasti uplatniteľnosti na pracovnom trhu, nadobúdania pracovných skúseností, zabezpečenia rovnakého prístupu k verejným službám, odstránenia prekážok k prístupu na pracovný trh, vytvorení nových pracovných miest, podpore sociálneho aspektu vo verejnom obstarávaní,
 - 3. na úseku ochrany zdravia, najmä v oblasti odstraňovania prekážok prístupu k zdravotnej starostlivosti, zlepšenia prístupov k zdravotným prehliadkam, podpore informovanosti o zdraví,
 - 4. na úseku bývania, najmä v oblasti podpory k nediskriminačnému prístupu k sociálnemu bývaniu, spojeniu infraštruktúry a ľudských zdrojov, vytvárania predpokladov pre ďalšie rozvíjanie prestupného bývania,
- c) štrukturálne opatrenia, osobitne vo vzťahu k zvýšeniu efektívnosti a inštitucionálnej/administratívnej kapacity národného kontaktného bodu

¹⁰⁾ Napríklad oznámenie Komisie Posúdenie vykonávania rámca EÚ pre vnútroštátne stratégie integrácie Rómov a odporúčania Rady o účinných opatreniach na integráciu Rómov v členských štátoch – 2016, číslo COM(2016) 424 final z 27. júna 2016.

¹¹⁾ Zákon č. 292/2014 Z. z. o príspevku poskytovanom z európskych štrukturálnych a investičných fondov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

stratégie, ďalej rozvoju osobitnej investičnej priority sociálno-ekonomickej integrácie marginalizovaných rómskych komunít v rámci operačných programov, najmä v pôsobnosti Operačného programu Ľudské zdroje (ďalej len „OP ĽZ“).

Pri presadzovaní týchto opatrení bola rozhodujúcou skutočnosťou podpora vlády Slovenskej republiky, jej jednotlivých členov, ale aj vedúcich iných ústredných orgánov štátnej správy. Osobitne z hľadiska realizácie horizontálnych opatrení a odvetvových opatrení významnou mierou bola podpora a poskytnutá spolupráca zo strany jednotlivých ministrov.

Ďalším významným nástrojom presadzovania týchto opatrení bola realizácia pôsobnosti splnomocnenca v príslušných poradných orgánoch vlády Slovenskej republiky, napríklad v Rade vlády Slovenskej republiky pre ľudské práva, národnostné menšiny a rodovú rovnosť, v Rade vlády Slovenskej republiky pre mimovládne neziskové organizácie, ako aj v Rade vlády Slovenskej republiky pre prevenciu kriminality.

V systéme presadzovania uvedených opatrení bola veľmi významnou aj spolupráca splnomocnenca so splnomocnencom vlády Slovenskej republiky pre podporu najmenej rozvinutých okresov, pri tvorbe jednotlivých akčných plánov najmenej rozvinutých okresov v systéme vzťahov zákona č. 336/2015 Z. z. o podpore najmenej rozvinutých okresov a o zmene a doplnení niektorých zákonov. V oblasti posilňovania občianstva a občianskeho prvku v participácii verejných politík to bola spolupráca so splnomocnencom vlády Slovenskej republiky pre rozvoj občianskej spoločnosti.

V rámci uvedeného mechanizmu spolupráce splnomocnenec aktívne predkladal príslušné návrhy, pripomienky, odporúčania s priamym dopadom na plnenie úloh a cieľov Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky na roky 2016 - 2020 a plnenia stratégie pričom kontinuálne dodržiaval všeobecný rámec uvedený v správe za rok 2017. V roku 2018 z uvedených oblasti svoju pozornosť osobitne zamerl, aj v súlade s rámcom odporúčania Rady z 11. júla 2017, ktoré sa týka národného programu reforiem Slovenska na rok 2017 a ktorým sa predkladá stanovisko Rady k programu stability Slovenska na rok 2017 (Ú. v. EÚ C261, 9.8.2017) ako aj uznesenia vlády Slovenskej republiky č. 204 z 26. apríla 2017 k Národnému programu reforiem Slovenskej republiky 2017:

- a) Zvyšovaniu úrovne predprimárneho vzdelávania detí žijúcich v marginalizovaných rómskych komunitách aj v systémoch rozširovania kapacít materských škôl, dobudovania siete materských škôl v oblastiach s vysokou koncentráciou marginalizovaných rómskych komunít. V tejto oblasti spolupracoval v súlade s úlohou B.4. uznesenia vlády SR č. 624 z 3. decembra 2014 pri koordinácii spolupráce rozširovania kapacít materských škôl, tak aj s Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky, s Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky, sekciou európskych programov a Ministerstvom pôdohospodárstva a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky. K 1. augustu 2017 sa rozšírili kapacity materských škôl o 138 nových tried a 14 tried bolo udržaných naďalej v prevádzke, a boli v spolupráci vytvorené kapacitné miesta pre 3040 detí. V rámci výziev Ministerstva vnútra Slovenskej republiky ako sprostredkovateľského orgánu OP ĽZ, s kódom OPLZ-PO6-SC612-2016-1a zameranej na výstavbu a rekonštrukciu

MŠ - 150 obcí, ktoré sú zapojené do Národných projektov ako súčasť "Take away" balíka, a s kódom OPLZ-PO6-SC612-2016-1b zameranej na výstavbu a rekonštrukciu MŠ - obce uvedené v prílohe č. 7 OP ĽZ, ktoré nie sú zapojené do Národných projektov ako súčasť "Take away, s celkovou alokáciou 58.800 000 eur, k 31. decembru 2017 bolo 78 úspešných žiadateľov, teda bolo a v ďalšom procese postupov podľa zákona č. 292/2014 Z.z. o príspevku poskytovanom z európskych štrukturálnych a investičných fondov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, bude celkovo podporených 74 materských škôl, z toho 40 projektov rekonštrukcií materských škôl a 34 projektov výstavby materských škôl. V rámci uvedenej podpory vznikne 5 453 miest v materských školách (kapacita materských škôl), z toho kapacita materských škôl vytvorená výstavbou predstavuje 2 518 miest a kapacita vytvorená rekonštrukciou predstavuje 2 935 miest. Tieto aktivity všetkých zúčastnených subjektov nadväzujú kontinuálne na výzvu Ministerstva pôdohospodárstva a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky, riadiaceho orgánu IROP, kódu IROP-PO2-SC 2.2.1-2016-1s alokáciou 79.757 690, 00 eur, ktorej druhé hodnotiace kolo bolo ukončené 31.marca 2017 s poskytnutím NFP na 152 projektov, s počtom 4870 novo vytvorených miest. Celkovo v roku 2017 v uvedenej výzvy IROP bolo schválených 158 projektov v celkovom objeme 43. 000 000,00 eur, čo by malo vytvoriť 4 780 nových miest v materských školách. Zo 14.500 000,00 eur vyčlenených Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky sa ku koncu roka 2017 rozšírili kapacity materských škôl o 204 nových tried (z plánovaných 227) a 19 tried bolo udržaných naďalej v prevádzke postupmi rekonštrukcie, riešením havarijných stavov; z plánovaných 22).

- b) Rozvoju inkluzívneho vzdelávania najmä v sieti základných škôl a obmedzovaní dvojzmennej prevádzky v základných školách najmä v lokalitách s vysokou koncentráciou marginalizovaných rómskych komunit, zlepšeniu viaczdrojového financovania základného školstva s cieľom podpory inkluzívneho vzdelávania. Napríklad v spolupráci s Ministerstvom školstva, vedy a výskumu a športu Slovenskej republiky sa podieľal úprave dôsledkov zákona č. 188/2015 Z. z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony, v dôsledku ktorých hrozil výpadok žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia zo systému preferenčného dotačného zabezpečenia výchovnovzdelávacieho procesu a to v zákone č. 188/2017, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 597/2003 Z. z. o financovaní základných škôl, stredných škôl a školských zariadení v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony. Išlo predovšetkým o novelizačný bod 18. nová úprava § 4e ods. 7 - Príspevok na skvalitnenie podmienok na výchovu a vzdelávanie žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia, a o novelizačný bod 51, ktorým sa vložil nový § 9f, osobitne jeho odsek 3, ktorý ustanovil klasifikačné kritérium pre poskytovanie príspevku na skvalitnenie podmienok na výchovu a vzdelávanie žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia od 1. septembra 2017 do 31. decembra 2018 subsumáciou pod kategóriu žiaka zo sociálne

znevýhodneného prostredia aj žiaka, ktorý je členom domácnosti, ktorej členovi sa poskytuje pomoc v hmotnej núdzi a zákonný zástupca žiaka túto skutočnosť preukáže riaditeľovi základnej školy. Týmto spoločným postupom došlo k revízií poklesu podľa EDU zberu žiakov zo špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami zo sociálne znevýhodneného prostredia, s dôsledkom maximálnej diverzifikácie rozdelenie príspevkov na žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia - § 2 písm. p) zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní v znení neskorších predpisov.

- c) Zlepšenií podmienok rozvoja sociálnej práce, rozšírení siete terénnych sociálnych pracovníkov, dobudovaní siete komunitných centier v oblastiach s vysokou koncentráciou MRK, nielen v rámci realizovaných národných projektov, ale rovnako príslušné návrhy predložil v procese prípravy a tvorby zákona č. 331/2017 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov. V tomto procese predložil aj príslušné návrhy k moderácii ustanovení zákona č. 219/2014 Z. z. o sociálnej práci a o podmienkach na výkon niektorých odborných činností v oblasti sociálnych vecí a rodiny a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
- d) Progresívnym nástrojom sociálneho začleňovania a aktívneho začleňovania na pracovný trh, napríklad aj v procese prípravy zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 417/2013 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov ako aj v procese prípravy zákona o sociálnej ekonomike a sociálnych podnikoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov.
- e) Vytvoreniu podmienok pre nábeh projektov miestnych občianskych poriadkových služieb. V systéme plnenia aktivačných nástrojov zadefinovaných v jednotlivých plánoch najmenej rozvinutých okresov na úseku obnovenia inštitútu rómskych občianskych hliadok/miestnej občianskej poriadkovej služby v obciach s prítomnosťou MRK splnomocnenec výrazne spolupracoval na vyhlásení výzvy sprostredkovateľského orgánu OP LZ MV SR kódu OPLZ-PO5-2017-1, názvu Podpora komplexného poskytovania miestnej občianskej poriadkovej služby v obciach s prítomnosťou MRK, z 24. mája 2017, financovanú z OP LZ, prioritná os 5. Integrácia marginalizovaných rómskych komunit. Indikatívna výška prostriedkov EÚ – Európskeho sociálneho fondu bola v prvej fáze nastavená na výšku 10.000 000,00 eur, a neskôr prebehol proces navýšenia týchto prostriedkov na sumu 19.000 000,00 eur, čím bolo dosiahnuté navýšenie počtu obcí a miest, v ktorých v súčasnosti pôsobia miestne občianske poriadkové služby na 145, čím sa celkovo posilnili aj v systéme opatrení akčných plánov najmenej rozvinutých okresov aktivačné nástroje na úseku zamestnanosti. V systéme tvorby interných predpisov MV SR, pre vytvorenie platformy spolupráce rozhodujúcich hráčov v oblasti integrácie Rómov a sekcií a útvarov MV SR aj Policajného zboru, v urbanistických osídleniach MRK, s cieľom postupného prevzatia občianskej zodpovednosti Rómov za ochranu verejného poriadku, úrovne občianskeho spolunažívania, splnomocnenec spolupracoval na príprave Opatrenia ministra vnútra Slovenskej republiky č. 122/2017 o pracovnej skupine na riešenie

problematiky sociálne vylúčených skupín. Cieľom postupov splnomocnenca bol nový prístup k uplatneniu neinvazívnych metód s elimináciou pripisovaných vlastností a stereotypov, odstraňovania kolíznych situácií medzi minoritou a majoritou, súčasne odstraňujúcich profiláciu konceptov pravicového extrémizmu.

- f) Zabezpečeniu zvýšenia počtu odborných pracovníkov, osobitne asistentov učiteľa, najmä v základných školách a v materských školách v oblastiach s vysokou koncentráciou marginalizovaných rómskych komunít, efektívnej príprave vzdelávacích programov a systémov spolupráce subjektov so zodpovednostnými vzťahmi na úseku vzdelávania, a to na základe vyzvania Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, sprostredkovateľského orgánu OP ĽZ, kódu OPLZNP-PO5-2017-3, v postupnej príprave národného projektu „*Podpora predprimárneho vzdelávania detí z marginalizovaných rómskych komunít I.*“, s celkovou alokovanou výškou verejných prostriedkov sume 21.265 318,42 eur.
- g) Tvorbe novej právnej úpravy na usporiadanie právnych vzťahov k pozemkom, na ktorých sú postavené obydlia/stavby v urbanistických osídleniach marginalizovaných rómskych komunít, za súčasnej prípravy nového národného projektu. V systéme spolupráce s Ministerstvom pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky došlo k vytvoreniu základných právnych realizačných predpisov zákonom č. 153/2017 Z. z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon Slovenskej národnej rady č. 330/1991 Zb. o pozemkových úpravách, usporiadaní pozemkového vlastníctva, pozemkových úradoch, pozemkovom fonde a o pozemkových spoločenstvách v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony. V novelizačnom bode 23, bol vložený do zákona č. 330/1991 Z. z. nový § 8g názvu „Jednoduché pozemkové úpravy vykonávané na usporiadanie vlastníckych a užívacích pomerov k pozemkom pod osídleniami“, ktorými bol vytvorený právny nástroj realizácie národného projektu. Na tento proces nadväzovalo v systéme spolupráce vydanie vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 213/2017 Z. z., ktorou sa mení vyhláška Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 492/2004 Z. z. o stanovení všeobecnej hodnoty majetku v znení neskorších predpisov, nanovo upravujúcej východiskovú jednotkovú hodnotu pozemkov a limitujúcu túto hodnotu pozemkov pod osídleniami marginalizovaných skupín obyvateľstva, upravujúcu aj uplatnenie hodnoty koeficientu funkčného využitia v prípadoch osídlení marginalizovaných skupín obyvateľstva. Vyhláška rovnako upravila v systéme polohovej diferenciacie aj pozemky ktoré sa nachádzajú pod osídleniami marginalizovaných skupín obyvateľstva. Na základe novelizovanej vyhlášky bol vytvorený právny nástroj určenia hodnoty pozemkov, a oboma právnymi úpravami, vďaka postupom gestorov právnych úprav došlo k vytvoreniu legislatívnych nástrojov národného projektu „*Podpora vysporiadavania pozemkov v marginalizovaných rómskych komunitách*“.
- h) Efektívnejšiemu poskytovaniu dotácií, najmä na podporu sociálnych a kultúrnych potrieb a riešenia mimoriadne nepriaznivých situácií rómskej komunity, v pôsobnosti zákona č. 526/2010 Z. z. o poskytovaní dotácií v pôsobnosti Ministerstva vnútra Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov (ďalej len

„zákon č. 526/2010 Z. z.“). Tento proces spolupráce s gestorom právnej úpravy, MV SR, kontinuálne s prebiehajúcim procesom prípravy od roku 2016, bol završený publikáciou zákona č. 146/2017 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 526/2010 Z. z. o poskytovaní dotácií v pôsobnosti MV SR v znení neskorších predpisov, a ktorým sa dopĺňa zákon č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

- i) Vyššiemu zastúpeniu príslušníkov marginalizovaných rómskych komunít v radoch Policajného zboru a prístupe k policajnému vzdelávaniu na stredných odborných policajných školách. Aj v tomto prípade vďaka partnerskej spolupráci s gestorom právnej úpravy, Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky, v procese tvorby opatrenia Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 52/2017 (oznámenie č. 129/2017 Z. z.), ktorým sa mení a dopĺňa výnos Ministerstva vnútra Slovenskej republiky z 13. októbra 2008 č. 73/2008 o policajných stredných odborných školách (oznámenie č. 414/2008 Z. z.), došlo k vytvoreniu nových nástrojov, kvalifikovateľných aj ako dočasné vyrovnávacie opatrenia. Dôsledkom uvedenej novelizácie všeobecne záväzného predpisu je skutočnosť, že v rámci novo zavedeného civilného štúdia na stredných odborných policajných školách, budú prijímaní na ďalšie odborné stredoškolské vzdelávanie aj príslušníci marginalizovaných rómskych komunít, ktorým budú po úspešnom absolvovaní vzdelávania vytvorené podmienky na prijatie do Policajného zboru, v systéme zásady, aby policajt pôsobiaci v rómskej komunite bol policajtom komunity. Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky pri príprave tohto všeobecného predpisu vyšlo ústrety aj ďalšej legislatívnej iniciatíve splnomocnenca zavedením právnej konštrukcie, podľa ktorej počas tohto systému civilného vzdelávania, si na základe žiadosti žiaci, teda aj príslušníci marginalizovaných rómskych komunít, nebudú musieť priebežne uhrádzať náklady aj na ubytovanie a stravovanie, a to na základe uzavretia osobitnej dohody podľa Občianskeho zákonníka, tieto náklady budú môcť dodatočne a v primeraných splátkach splácať Ministerstvu vnútra Slovenskej republiky už zo služobného príjmu príslušníka Policajného zboru. Toto dočasné vyrovnávacie opatrenie v celom komplexe je o to dôležitejšie, že pomaturitné kvalifikačné štúdium žiakov, ktorí nie sú (počas štúdia nebudú) policajtmí, bude trvať najmenej dva roky a uvedené pomaturitné kvalifikačné štúdium v študijnom odbore bezpečnostná služba v zameraní základná policajná príprava, im v systéme vzdelávania poskytne nové kvalifikačné vzdelanie, uplatniteľné aj v civilných odboroch.
- j) Koncentrácií a zvýšenej efektívnosti financovania a komplexnejšej úpravy najmä sociálneho bývania. Tento postup splnomocnenca sa prejavil napríklad v spolupráci s gestorom všeobecne záväzných právnych predpisov, Ministerstvom dopravy a výstavby Slovenskej republiky rámci prípravy zákona č. 249/2017 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 443/2010 Z. z. o dotáciách na rozvoj bývania a o sociálnom bývaní v znení neskorších predpisov a zákona č. 244/2017 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 150/2013 Z. z. o Štátnom fonde rozvoja bývania v znení zákona č. 276/2015 Z. z., a ktorým sa mení zákon č. 17/2006 Z. z.

o osobitnom kvalifikačnom predpoklade na zabezpečenie preneseného výkonu. Uvedenými všeobecne záväznými právnymi predpismi sa vytvoril právny nástroj financovania obstarávacej ceny bytu zo zdrojov Štátneho fondu rozvoja bývania (ďalej len „ŠFRB“) až do výšky 100 % obstarávacej hodnoty bytu, a navýšili sa aj stropné limity cien. Do titulov financovania zo zdrojov ŠFRB bol včlenený aj titul kúpy pozemkov podmieňujúcich výstavbu nájomných bytov. Súčasne sa zaviedol a upravil v príslušnej regulačnej pôsobnosti oboch právnych noriem inštitút/pojem štartovací byt v kategórií bytu bežného štandardu.

- k) Stabilizácií podpory zdravia prostredníctvom terénnej práce. V súlade s koordinačnou funkciou v procese uskutočňovania stratégie splnomocnenec aj v systéme spolupráce s Ministerstvom zdravotníctva Slovenskej republiky a Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky prispel k stabilizácií programu na podporu zlepšovania zdravia obyvateľov marginalizovaných rómskych komunít najmä v 150 obciach identifikovaných v pásme indexu podrozvinutosti prostredníctvom projektu Zdravé komunity na roky 2015 až 2022. Financovanie uvedeného programu bolo schválené uznesením vlády Slovenskej republiky č. 00456/2017 zo 4. októbra 2017. Vyzvanie na Národný projekt Zdravé komunity 2A, OPLZNP-PO5-2017-4, zamerania na zlepšenie situácie marginalizovaných rómskych komunít v oblasti sociálnych determinantov zdravia prostredníctvom realizácie a rozvoja zdravotnej mediácie a osvetu v marginalizovaných rómskych komunitách, financované z OP LZ, prioritnej osi 5. Integrácia marginalizovaných rómskych komunít, bolo zavŕšené uzatvorením zmluvy ZM_SEP-IMRK3-2017-001425, medzi poskytovateľom Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky zastúpeným Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky a prijímateľom Zdravé regióny. Aktivity projektu budú prebiehať na základe uvedenej zmluvy v rokoch 2017-2019, s cieľovou hodnotou počtu osôb, ktoré využili služby v oblasti poskytovania zdravotno-výchovnej osvetu, prevencie a poradenstva v počte 30 000. Celková výška nákladov plánovaných na uvedený projekt je v sume 11.295 854,57 eur. V tomto prípade je projekt v 100 % výške financovaný zo zdrojov EÚ a štátneho rozpočtu.

Uvedený výpočet je len demonštratívny nie taxatívny výpočetom všetkých aktivít splnomocnenca.

Návrhy splnomocnenca predkladané v základnom regulačnom systéme smernice na prípravu a predkladanie materiálov na rokovanie vlády Slovenskej republiky k príslušným nelegislatívnym materiálom a legislatívnym materiálom sú uložené na právnom a informačnom portáli Slov-Lex.

3. Činnosti na medzinárodnej úrovni

3.1 Medzinárodná spolupráca

V roku 2017 splnomocnenec spolupracoval s medzinárodnými organizáciami, ako aj s predstaviteľmi iných štátov, predovšetkým zastupiteľstvami európskych krajín a

Spojených štátov amerických. Osobitnú spoluprácu realizoval s eurokomisárkou pre spravodlivosť, spotrebiteľov a rodovú rovnosť a vysokým komisárom Organizácie pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe (ďalej len „OBSE“) pre národnostné menšiny. Na pravidelných stretnutiach sa zahraniční partneri opakovane zaujímali o rómsku tému, najmä v oblasti dodržiavania a rešpektovania ľudských práv, aktivít vlády Slovenskej republiky smerujúcich k inklúzii Rómov na Slovensku, úsiliu venovanému znižovaniu úrovne chudoby, podpory vzdelávania rómskych detí a podpory zberu dát MRK. Osobitná pozornosť bola venovaná konkrétnym prípadom, ktoré boli medializované, či už v domácej alebo zahraničnej tlači.

Splnomocnenec sa zúčastňuje aj dôležitých zahraničných pracovných stretnutí, kde zastupuje Slovenskú republiku vo svojej pôsobnosti, napr. Európska platforma pre začleňovanie Rómov (27. 11. 2017 v Bruseli), obhajoba 11. a 12. periodickej správy Slovenskej republiky k Medzinárodnému dohovoru o odstránení všetkých foriem rasovej diskriminácie pred Výborom OSN na odstránenie rasovej diskriminácie (28. - 29. 11. 2017 v Ženeve). Ďalej mal úrad zastúpenie na implementačnom stretnutí ľudskej dimenzie OBSE/ODIHR zameranom na Toleranciu a nediskrimináciu, či pracovnej časti zameranej na aplikačnou praxou overené iniciatívy mládeže Rómov a Sintí: mládež ako hnacia sila zmien (18. 09. 2017 vo Varšave), ako aj na Európskej komisii - Generálneho riaditeľstva pre spravodlivosť a spotrebiteľov (ďalej len „DG-JUST“) v oblasti pokroku monitorovania európskych stratégií pre integráciu Rómov (16. – 17. 10. 2017 v Bruseli).

Splnomocnenec kontinuálne s prechádzajúcim procesom z roku 2015 a 2016, participoval na tvorbe implementácie odporúčaní Výboru OSN pre práva dieťaťa CRC/C/SVK/CO/3-5, ktorá bola schválená uznesením vlády Slovenskej republiky č. 473 z 11. októbra 2017 k materiálu Správa o priebehu a výsledkoch prerokovania Konsolidovanej tretej, štvrtej a piatej periodickej správy Slovenskej republiky o implementácii Dohovoru o právach dieťaťa pred Výborom OSN pre práva dieťaťa a návrh gescie k Záverečným odporúčaniam Výboru OSN pre práva dieťaťa.

Rovnako aj v súlade s prebiehajúcou kandidatúrou Slovenskej republiky na člena Rady OSN pre ľudské práva mimoriadnu pozornosť venoval Situačnej správe o ochrane ľudských práv v Slovenskej republike pre potreby 3. kola univerzálneho periodického hodnotenia Rady OSN pre ľudské práva.

V tejto súvislosti aktívne postupoval aj v systéme prípravy implementácie odporúčania CCPR/C/SVK/CO/4 výboru OSN pre ľudské práva k Medzinárodnému paktu o občianskych a politických právach, ktorý proces bol zavŕšený uznesením vlády Slovenskej republiky č. 351 z 24. júla 2017 k Správe o priebehu a výsledkoch posudzovania štvrtej periodickej správy Slovenskej republiky k Medzinárodnému paktu o občianskych a politických právach.

Nakoniec aktívne spolupracoval aj v procese implementácie Záverečných zistení k zlúčenej piatej a šiestej periodickej správy Slovenska Výboru OSN pre odstránenie diskriminácie žien CEDAW/C/SVK/CO/5-6, ktorého proces prebiehajúci od roku 2014 bol zavŕšený schválením uznesenia vlády Slovenskej republiky č. 540 z 22. novembra 2017 k návrhu správy o prerokovaní piatej a šiestej periodickej správy Slovenskej republiky

k Dohovoru o odstránení všetkých foriem diskriminácie žien (CEDAW) vo Výbore pre odstránenie diskriminácie žien a o Záverečných zisteniach Výboru pre odstránenie diskriminácie žien.

V rokoch 2016 a 2017 úrad realizoval projekt „Podpora aktívnej participácie a konzultačných procesov v oblasti implementácie a monitoringu rómskych integračných a rómskych mládežníckych politík na Slovensku“. Realizácia projektu bola ukončená v júli 2017. Projekt bol realizovaný v rámci výzvy DG JUST určenej národným rómskym kontaktným bodom s cieľom posilniť národné konzultačné procesy v členských štátoch, prostredníctvom vytvorenia tzv. národných rómskych platforiem. Projekt bol podporený sumou 64 870 eur. V roku 2017 na uvedený projekt nadviazal pokračujúci projekt zameraný na podporu aktívnej participácie a konzultačných procesov a podpory participácie rómskej mládeže. Realizácia projektu s názvom „Roma Platforms 2017“ bude pokračovať aj v roku 2018. Projekt je taktiež realizovaný v rámci výzvy DG JUST určenej národným rómskym kontaktným bodom s cieľom posilniť národné konzultačné procesy v členských štátoch a podporený sumou 64 960 eur.

3. Osobitné činnosti na národnej úrovni

Ide o činnosti, ktoré priamo ovplyvňovali naplnenie akčných plánov stratégie na roky 2016 – 2018, keďže ich výkon zabezpečoval a naďalej zabezpečuje úrad. Tieto činnosti sú pokrývané zo zdrojov EÚ a zo štátneho rozpočtu. Vo vzťahu k zdrojom EÚ zabezpečoval úrad pre programové obdobie 2014 – 2020 výkon následných činností z programového obdobia 2007 – 2013. Pre súčasné programové obdobie zabezpečoval úrad najmä nastavenie odborného obsahu prioritných osí 5 a 6 OP LZ a prípravné postupy pre plnenie úloh prijímateľa národných projektov. Dotačná schéma v roku 2017 predstavovala nástroj financovaný z verejných zdrojov rozpočtovej kapitoly MV SR, ktorý umožňoval podporu realizácie niektorých rozvojových aktivít, zmiernenie následkov negatívnych udalostí a nápravu do pôvodného stavu.

4.1. Programové obdobie 2014 – 2020

4.1.1. Následné činnosti koordinátora HP MRK

Úrad bol v programovom období 2007 – 2013 koordinátorom Horizontálnej priority Marginalizované rómske komunity (ďalej len „HP MRK“). Od 1. januára 2016 vykonávajú traja zamestnanci úradu následné činnosti koordinátora HP MRK. Výkon následných činností koordinátora HP MRK je financovaný z Operačného programu Technická pomoc (ďalej len „OP TP“).

Vykonávanie následných činností koordinátora HP MRK v roku 2017 :

- 1) Činnosti spojené s vypracovaním Záverečnej správy HP MRK na základe záverečných správ jednotlivých relevantných operačných programov (ROP, OP Z, OP KaHR, OP ŽP, OP V, OP ZaSI), v súlade s metodickým pokynom Centrálného koordinačného orgánu (ďalej len „CKO“) č. 9 k vypracovaniu priebežných a záverečných správ a metodického pokynu CKO č. 16 k uzatváraniu Operačného programu (ďalej len „OP“) v rámci programového obdobia 2007 – 2013.
- 2) Činnosti spojené s kontrolou doručených záverečných a následných monitorovacích správ projektov Lokálnej stratégie komplexného prístupu (ďalej len „LSKxP“) v písomnej a elektronickej forme v súlade so záväzným vyhlásením prijímateľa podpory LSKxP a v súlade so zmluvou s riadiacim orgánom/sprostredkovateľským orgánom ďalej len „RO/SO“) o poskytnutí NFP.
- 3) Činnosti špeciálneho monitorovania projektov realizovaných v rámci podpory LSKxP. Úrad v rámci vykonávania následných činností koordinátora HP MRK bol RO/SO prizývaný ku kontrole na mieste realizovaného projektu. V roku 2017 bol prizvaný RO (ROP, OP ŽP, OP KaHR a OP V) spolu na 16 kontrol na mieste na projekty s ukončenou realizáciou financované z alokácie pre LSKxP.
- 4) Polročné odpočty akčného plánu monitorovania projektov s ukončenou realizáciou financovaných z alokácie pre LSKxP a ich zasielanie v elektronickej forme na relevantné sekcie Európskej komisie (ďalej len „EK“).
- 5) Uzatvorenie Zmluvy o poskytnutie NFP pre projekt Refundácia miezd administratívnych kapacít úradu na vykonanie následných činností HP MRK v rokoch 2016 – 2018 medzi MV SR a ÚV SR.
- 6) Príprava podkladov na projekt pracovné cesty a MTZ k vykonávaniu následných činností koordinátora HP MRK na roky 2017 - 2018.
- 7) Činnosti spojené s vypracovávaním a aktualizáciou dokumentov potrebných k výkonu následných činností koordinátora HP MRK;
- 8) Činnosti spojené s archiváciou dokumentov následných činností koordinátora HP MRK.

4.1.2. Národné projekty

Na realizáciu opatrení zameraných na inklúziu MRK bol v prioritnej osi 5 Integrácia marginalizovaných rómskych komunít OP IZ zadefinovaný súbor programov „Take away“ balíka, ktorý predstavuje kombináciu inkluzívnych programov overovaných počas programového obdobia 2007 – 2013. Realizovaný je prostredníctvom národných projektov, ktorých prijímateľom je úrad.

V roku 2017 sa začala realizácia štyroch národných projektov.

- 1) Národný projekt *„Terénna sociálna práca a terénna práca v obciach s prítomnosťou marginalizovaných rómskych komunít“*. Rozhodnutie o schválení žiadosti o poskytnutie NFP nadobudlo účinnosť dňa 6. marca 2017. K 31. decembru 2017 sa do projektu zapojilo 142 obcí a miest. Vo výkone je 136. Plánovaná cieľová hodnota zapojených

obcí je 150. Počet Terénnych sociálnych pracovníkov je 210 a terénnych pracovníkov je 249. V roku 2018 plánujeme zapojenie zvyšných 8 obcí a miest. Schválená výška NFP je 26 511 131,09 eur. Obdobie realizácie prvej fázy projektu je január 2016 - december 2019.

- 2) Národný projekt „*Komunitné centrá v mestách a obciach s prítomnosťou MRK - I. fáza*“. Rozhodnutie o schválení žiadosti o poskytnutie NFP nadobudlo účinnosť dňa 6. marca 2017. K 31. decembru 2017 sa do projektu zapojilo 55 prevádzkovateľov komunitných centier. Vo výkone je 42. Počet obsadených pozícií je 121. Plánovaná cieľová hodnota podporených komunitných centier je 130. Schválená výška NFP je 18 688 726,30 eur. Obdobie realizácie prvej fázy projektu je január 2016 - december 2019.
- 3) Národný projekt „*Podpora vysporiadavania pozemkov v marginalizovaných rómskych komunitách*“. Rozhodnutie o schválení žiadosti o poskytnutie NFP nadobudlo účinnosť dňa 13. septembra 2017. Zazmluvňovanie obcí a miest predpokladáme v I. polovici roka 2018. Schválená výška NFP je 2 372 335,56 eur. Obdobie realizácie prvej fázy projektu je január 2016 - december 2018.
- 4) Národný projekt „*Monitorovanie a hodnotenie inkluzívnych politík a ich dopad na marginalizované rómske komunity*“. Rozhodnutie o schválení žiadosti o poskytnutie NFP nadobudlo účinnosť dňa 23. októbra 2017. Schválená výška NFP je 3 106 720,26 eur. Realizácia projektu je zahájená. Zameranie projektu reaguje na potrebu zvýšeného zacielenia sa na výsledky a monitorovanie pokroku v plnení cieľov smerujúcich k podpore sociálneho začleňovania Rómov. Obdobie realizácie prvej fázy projektu je január 2016 – november 2022.

Ďalší z národných projektov je vo fáze podania Žiadosti o NFP, ktorá bude predložená začiatkom roka 2018. MV SR ako SO pre časť OP LZ vyhlásilo dňa 20. decembra 2017 vyzvanie pre národný projekt „*Podpora predprimárneho vzdelávania detí z marginalizovaných rómskych komunit*“. Cieľom projektu je vyšším počtom detí z MRK navštevujúcich materské školy zabezpečiť zvyšovanie vzdelanostnej úrovne príslušníkov MRK. Národný projekt má prispieť k zlepšeniu ich predpokladov na úspešné zvládnutie vyšších stupňov vzdelávania, ktoré v dlhodobom horizonte zvýši šance príslušníkov MRK uplatniť sa na trhu práce. Obdobie realizácie prvej fázy projektu bude január 2017 – december 2020.

4.2. Dotačná schéma za rok 2017

MV SR/úrad vyhlásil, podľa zákona č. 562/2010 Z. z., výzvu na predkladanie žiadostí na podporu sociálnych a kultúrnych potrieb a riešenie mimoriadne nepriaznivých situácií rómskej komunity na rok 2017 (ďalej len „výzva“). Výzva bola zverejnená v dňoch 30. júna 2017 až 14. augusta 2017 na webovom sídle MV SR a následne bola prezentovaná v mestách: Banská Bystrica, Rimavská Sobota, Košice, Prešov, Spišská Nová Ves a Bratislava. Priebežne sa k projektovým zámerom konali telefonické, elektronické

a osobné konzultácie. Celkovo bolo doručených 125 žiadostí o finančnú dotáciu, 4 boli vyradené pri formálnej kontrole, 121 bolo postúpených na hodnotenie výberovej komisie. Komisia sa pri rozhodovaní riadila Štatútom komisie na vyhodnocovanie žiadostí o poskytnutie dotácie na podporu sociálnych a kultúrnych potrieb a riešenia mimoriadne nepriaznivých situácií rómskej komunity¹², ako aj ostatnými záväznými predpismi. Zasadnutie komisie sa konalo dňa 13. novembra 2017 v Bratislave. Každý projekt bol posudzovaný jednotlivo, v súlade s kritériami uvedenými vo výzve z hľadiska efektívnosti využitia dotácie, ako aj z hľadiska opodstatnenosti a primeranosti požadovaných finančných prostriedkov. Komisia odporúčala podporiť 102 projektov. Štyria žiadatelia svoju žiadosť napriek schváleniu, kvôli zníženiu schválenej sumy, stiahli a 10 projektov nemohlo byť zazmluvnených kvôli dodatočne zistenému nenaplneniu všetkých podmienok výzvy. Podporených tak bolo celkovo 88 projektov v celkovej hodnote 517 200 eur.

V rámci výzvy číslo VII/2017 na predkladanie žiadostí o poskytnutie dotácie v pôsobnosti MV SR boli podporené aktivity:

1. Aktivita 1.1: Podpora údržby, opráv, rekonštrukcií a modernizácie nájomných bytov, v bytových domoch a rodinných domoch, v obciach s rómskym osídlením [§ 2a písm. b) zákona č. 526/2010 Z. z.]
 - a. Celková suma na schválené žiadosti: 123 500, 00 Eur.
 - b. Dotácia bola určená na podporu údržby, opráv, rekonštrukcií a modernizácie nájomných bytov v bytových domoch a rodinných domoch, v obciach s rómskym osídlením. Podpora bola určená pre nájomné byty v bytových domoch alebo rodinných domoch, ktoré boli odovzdané do užívania najneskôr v roku 2009.
2. Aktivita 1.2: Podpora vybudovania, dobudovania, opravy a rekonštrukcie technickej vybavenosti v osídleniach s marginalizovanými rómskymi komunitami [§ 2a písm. b) zákona č. 526/2010 Z. z.]
 - a. Celková suma na schválené žiadosti: 220 500, 00 Eur.
 - b. Dotácia bola určená na podporu vybudovania, dobudovania, rekonštrukcie a opravy technickej vybavenosti v prostredí separovaných alebo segregovaných urbanizovaných sídiel marginalizovaných rómskych komunití formou nízkonákladových opatrení.
3. Aktivita 2.1: Podpora na projektovú dokumentáciu pre projekty v obciach s rómskym osídlením [§ 2a písm. a), b), c), d), e), m) a n) zákona č. 526/2010 Z. z.]
 - a. Celková suma na schválené žiadosti: 25 100, 00 Eur.
 - b. Cieľom tejto aktivity bolo podporiť vypracovanie projektovej dokumentácie stavby v rozsahu realizačnej projektovej dokumentácie vrátane autorského dozoru projektanta a posúdenia energetickej hospodárnosti budov, inžinierske práce, ktoré zahŕňajú zabezpečenie vstupných podkladov (príloh žiadostí) pre realizáciu stavby/stavebné povolenie, alebo iný titul, či posúdenie súladu s verejným záujmom.

¹² Opatrenie č. 5 z roku 2014 vydané v Zbierke interných predpisov splnomocnenca vlády Slovenskej republiky pre rómske komunity Ministerstva vnútra Slovenskej republiky.

4. Aktivita 2.2: Podpora zriaďovania strieborných klubov a aktivít žien strieborného veku v marginalizovaných rómskych komunitách [§ 2a písm. c), e), m) a n) zákona č. 526/2010 Z. z.]
 - a. Celková suma na schválené žiadosti: 21 900, 00 Eur.
 - b. Zámerom výzvy v tejto oblasti bola podpora zriaďovania strieborných klubov a aktivít rómskych žien strieborného veku. Aktivity boli zamerané najmä na aktivizovanie rómskych senioriek, zapájanie ich do aktivít mladších generácií a vytvorenie priestoru na ich sebarealizáciu.
5. Aktivita 2.3: Podpora aktivít zameraných na posilnenie postavenia rómskej mládeže [§ 2a písm. c) e), m) a n) zákona č. 526/2010 Z. z.]
 - a. Celková suma na schválené žiadosti: 52 000, 00 Eur.
 - b. Zámerom výzvy v tejto oblasti bolo najmä poskytnúť podporu na vychovanie - vzdelávacie aktivity zamerané na posilnenie kapacít mladých Rómov a Rómiek (vzdelávanie lídrov, advokácia, projektové myslenie a pod.); neformálne vzdelávanie zamerané na posilnenie komunikačných kompetencií mladých Rómov a Rómiek; informačné aktivity pre mladých ľudí, ľudí aktívnych v oblasti práce s rómskou mládežou; podpora senzibilizačných aktivít zameraných na komunikáciu spoluprácu medzi rómskou a nerómskou mládežou.
6. Aktivita 2.4: Podpora pilotného programu asistencie pri legalizácii/dodatočnom povolení technicky vyhovujúcich obytných stavieb v marginalizovaných rómskych komunitách, § 2a písm. l), m) a n) zákona č. 526/2010 Z. z.
 - a. Celková suma na schválené žiadosti: 30 000, 00 Eur.
 - b. Cieľom aktivity bola realizácia čiastkového cieľa 1 aktualizovaného plánu stratégie Slovenskej republiky pre integráciu Rómov D.2.4 oblasť bývania - Zvýšiť podiel obyvateľov žijúcich v MRK v legálnych obydliaoch a na právne vysporiadaných pozemkoch.
7. Aktivita 3.1: Podpora budovania partnerstiev a spolupráce pri riešení sociálnych a kultúrnych potrieb a riešenia mimoriadne nepriaznivých situácií rómskej komunity
 - a. Celková suma na schválené žiadosti: 133 000, 00 Eur.
 - b. Cieľom tejto aktivity bolo podporiť realizáciu pilotného programu podpory spolupráce oprávnených žiadateľov pri riešení sociálnych a kultúrnych potrieb a riešení mimoriadne nepriaznivých situácií rómskej komunity. Podporené boli najmä projekty, kde je zabezpečené partnerstvo minimálne piatich oprávnených žiadateľov.

Zoznam schválených projektov je zverejnený na webovom sídle MV SR.¹³⁾

¹³ Dostupné na

http://www.minv.sk/swift_data/source/romovia/dotacna_schema/ds2017/171207_rozhodnutie%202017%20web.pdf.

5. Záver

Splnomocnenec v roku 2017 pokračoval v nastavovaní a uplatňovaní prointegračnej politiky vlády Slovenskej republiky a vytvoril predpoklady pre ďalšie napĺňanie stratégie v nasledujúcich rokoch v systéme spoločnej koordinácie príslušných členov vlády Slovenskej republiky.

Zoznam použitých skratiek

CKO	Centrálny koordinačný orgán
DG JUST	Európska komisia - Generálne riaditeľstvo pre spravodlivosť a spotrebiteľov
EK	Európska komisia
EÚ	Európska únia
HP MRK	Horizontálna priorita Marginalizované rómske komunity
IA MPSVR SR	Implementačná agentúra Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky
LSKxP	Lokálna stratégia komplexného prístupu
MPaRV SR	Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky
MRK	marginalizované rómske komunity
MŠ	materské školy
MŠVVaŠ SR	Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky
MV SR	Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky
NFP	nenávratný finančný príspevok
OBSE	Organizácia pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe
OP	Operačný program
OP KaHR	Operačný program Konkurencieschopnosť a hospodársky rast
OP LZ	Operačný program Ľudské zdroje
OP TP	Operačný program Technická pomoc
OP V	Operačný program Vzdelávanie
OP Z	Operačný program Zdravotníctvo
OP ZaSI	Operačný program Zamestnanosť a sociálna inklúzia
OP ŽP	Operačný program Životné prostredie
poradná komisia	Poradná komisia splnomocnenca vlády Slovenskej republiky pre prípravu revízie a aktualizácie Stratégie Slovenskej republiky pre integráciu Rómov do roku 2020, tvorbu a implementáciu jej akčných plánov, monitorovanie a hodnotenie
poradný orgán MNO	Poradný orgán splnomocnenca vlády Slovenskej republiky pre rómske komunity pre oblasť Mimovládnych a neziskových organizácií
poradný orgán Mládež	Poradný orgán splnomocnenca vlády Slovenskej republiky pre rómske komunity pre oblasť Mimovládnych a neziskových organizácií
regionálne kancelárie	odlúčené pracoviská Úradu splnomocnenca vlády Slovenskej republiky pre rómske komunity pôsobiace v regiónoch

RO/SO	Riadiaci orgán/Sprostredkovateľský orgán
ROP	Regionálny operačný program
splnomocnenec	splnomocnenec vlády Slovenskej republiky pre rómske komunity
SR	Slovenská republika
stratégia	Stratégia Slovenskej republiky pre integráciu Rómov do roku 2020
ŠFRB	Štátny fond rozvoja bývania
úrad	Úrad splnomocnenca vlády Slovenskej republiky pre rómske komunity
Ú. v. EÚ	Úradný vestník Európskej únie
ÚV SR	Úrad vlády SR
výzva	Výzva na predkladanie žiadostí na podporu sociálnych a kultúrnych potrieb a riešenie mimoriadne nepriaznivých situácií rómskej komunity na rok 2016
zákon č. 526/2010 Z. z.	zákon č. 526/2010 Z. z. o poskytovaní dotácií v pôsobnosti Ministerstva vnútra Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov